

de la seva Biblioteca i un inventari dels papers de Forner que posseeix el Sr. Juan Grinda. Completa aquest extens estudi, enriquit encertadament amb la reproducció de molts fragments de les obres analitzades, una llista i detallada bibliografia.

Maria BUIRA

AGUSTÍN G. DE AMEZÚA : *Una colección manuscrita y desconocida de comedias de Lope de Vega Carpio*. Madrid, Centro de Estudios sobre Lope de Vega, 1945. 144 pàgs.

El Sr. A. G. de Amezúa descriu una col·lecció manuscrita i desconeguda de comèdies, formada per cinc grossos volums, que fou posada a la seva disposició pel marquès de Valdeiglesias, a mans del qual va anar a parar en acabar la guerra civil. Quatre d'aquests volums contenen comèdies de Lope de Vega, amb un total de trenta-dues obres, i el cinquè conté peces d'altres autors dels segles XVII i XVIII. Els manuscrits són de lletra del segle XVIII i porten la signatura del copista, Ignacio de Gálvez, i la data de 1762, en què, segons sembla, foren transcrits dels originals mateixos de Lope de Vega.

L'autor assenyala l'estranyesa que fa aquesta col·lecció dintre el segle XVIII, tan poc interessat envers el teatre clàssic castellà, i el fet curiós que un obscur i desconegut Ignacio de Gálvez portés a terme la tasca ingrata de copiar amb tota pulcritud aquestes comèdies, que procedeixen, segons el Sr. Amezúa, de la biblioteca del duc de Sessa, posseïdor d'una quantitat enorme d'obres autògrafes del seu protegit, les quals són aprofitades per primera vegada, després de cent vint-i-set anys de la mort de Lope, per Gálvez, i, després, per Sanz de Pliegos. El Sr. Amezúa opina que és possible que la labor d'ambdós transcriptors es limités a les obres que creien no impreses. El servei prestat per Gálvez és considerable, car ha permès de conèixer la data, fins ara desconeguda, de diverses comèdies i, encara, els noms de molts censors que les aprovaren i de còmics que les van representar; ultra això, el nou descobriment permetrà de completar textos dubtosos i incomplets i millorar les edicions modernes.

El mèrit més important, però, de la nova col·lecció, és que permetrà de formar una cronologia de les obres de Lope. Ho havien ja intentat, entre altres, els hispanistes americans Milton A. Buchanan, Griswold Morley i Courtney Bruerton, els quals es basaven en la mètrica, partint de la suposició que tot autor escriu amb una mètrica constant i uniforme durant una mateixa època de la seva vida literària; a tal fi calia partir d'unes comèdies datades amb certesa i anar ordenant les altres segons les seves combinacions mètriques. Les dates obtingudes per aquest procediment, que havia estat rebut amb recel, han estat confirmades en catorze de les disset comèdies fins ara de data desconeguda, i desmentides només en tres. Aquesta proporció fa creure, doncs, que el sistema té una base, si no científica, almenys comprovada i real, utilitzable per a formar la cronologia d'un dramaturg antic que hagi escrit les seves comèdies en vers.

El Sr. Amezúa dona seguidament una anàlisi bibliogràfica i cronològica de les trenta-dues comèdies. Posa de manifest la utilitat d'aquestes dates per a la biografia de Lope, sobretot per als anys següents a les dues condemnes d'exili pel procés de les sàtires. També tenen interès per a comprovar la rapidesa amb què eren escrites les comèdies, algunes d'elles datades amb una diferència d'una setmana.

En apèndix són ofertes les variants observades en tretze d'aquestes comèdies respecte als textos de les dues edicions acadèmiques; dues, però, de les obres contenen tantes variants, que el text de Gálvez pot considerar-se com un de nou i diferent dels anteriorment coneguts, i el Sr. Amezúa opta per no incloure'n les variants, car hauria hagut de reproduir les comèdies enterament.

El treball del Sr. A. G. de Amezúa representa una interessant aportació a la bibliografia sobre Lope de Vega.

Hortènsia CURELL

La Maya. Notas para su estudio en España, por ANGEL GONZÁLEZ PALENCIA y EUGENIO MELE. Madrid, Instituto Antonio de Nebrija (CSIC), 1944. 168 pàgs. («Biblioteca de Tradiciones Populares», VII.)

Els autors d'aquest llibre assenyalen, en la carta dedicatòria, la part que cada un d'ells ha tingut en la seva confecció. «Un erudito italiano recogió en sus lecturas algunas notas sobre *La Maya*, y las juntó en un fajo, que pasó a manos de un amigo suyo español, para que éste lo enriqueciese con nuevas ramas y flores. Acogió éste con agrado la invitación y añadió varias noticias de toda clase, especialmente en lo que toca a la supervivencia de estas fiestas todavía en la vida española.»

L'obra es compon de nou capítols de desigual extensió i d'un apèndix. El primer capítol estudia les festes de maig a l'Edat Mitjana, tot anotant els primers indicis en les literatures hispàniques, examinant les cançons per a ball i comparant la *Razón de Amor* del segle XIII amb el *cossante* de Diego Hurtado de Mendoza, de finals del XIV; el segon recull les referències a la *Maya* en el segle d'or castellà, amb apunts sobre la tradició humanista espanyola, sobre la *Maya* a la cort del duc de Calàbria Ferran d'Aragó i de la seva muller Germana de Foix, i sobre la *Maya* en la poesia dels humanistes; els capítols tercer, quart i cinquè són dedicats, respectivament, a Castella, a Navarra i a Portugal i Galícia, amb una descripció de la *Maya* a través dels temps i una enumeració de les referències i al·lusions que compareixen en el teatre castellà; el sisè s'ocupa de la festa de l'arbre de maig a Santander, Burgos i Salamanca, i de les enramades; el setè reproduïx diverses versions dels *mayos* (i alguna de les *marzas*), aplegades a Cuenca, serra d'Albarracín, Saragossa, Guadalajara, Toledo, Burgos, Santander i Andalusia, acompanyades de la versió recollida per Fernán Caballero i d'un romanç de Quevedo; el vuitè i el novè tracten dels *mayos* a les Canàries i a Puerto Rico. En l'apèndix es parla de les festes de maig a Tunis.

La sola enunciació del contingut d'aquests capítols ja ens indica el caràcter divers que el treball posseeix: d'una banda, història literàrio-cultural; de l'altra, folklore, literatura popular. La reconeguda personalitat dels Srs. González Palència i Mele i el prestigi de què gaudeixen com a erudits documentats i escorcolladors infatigables queden novament confirmats amb aquesta publicació.

Els autors no pretenen d'ésser complets en llur estudi, com ens manifesten ells mateixos, cosa altrament ben difícil, si no impossible, en treballs d'aquesta mena. Tot i això, alguns capítols, singularment el segon, el tercer i el setè, contenen una notable abundància de dades i presenten, sobretot, una remarcable novetat; d'altres, en canvi, com els dedicats a Navarra, Portugal, les Canàries